

Otthon töltött időnk jelentős része

Száraz és porhanyós hegygerincek között, egy pasztellszínű városkában él Horváth Emőke. Nem, nem erdélyi. Viszont panellakást bérelünk, és azon vitatkozunk reggeli közben, hogy a szomszéd ház tetejéből kiálló antennaállványon csücsülő madár lehet-e jégmadár, vagy nem.

– Olyan kis tömzsi, és hosszú, hegyes a csőre, szerintem jégmadár – issza ki a kávéját Emőke.

– Nem lehet jégmadár, mert az a hideget szereti. Meg ha van is itt a tavaknál valahol, minek jönne be a városba? – legyintek egy lekváros kenyérrel.

A madárnak csak a sötét kontúrjai látszanak, a színéből semmi. Nem tollászkodik, nem tornáztatja a szárnyait, nem nyitogatja a csőrét, csak ül nyugodtan, és figyel. A szél néha megrezegteti az antennarudat – vele együtt a madár is lendül néhány centimétert az egyik és a másik oldalra. Megreggelizünk, Emő eltakarodik munkába, és mivel nekem szabadnapom van, elmegyek bevásárolni. Tulajdonképpen minden nap szabadnapom van, úgyhogy tulajdonképpen minden nap elmegyek bevásárolni. A kínálat ugyanakkor reménytelen: a paradicsom sosem piros, a saláta mindig jég. Színvonalasak viszont a sajtok, van néhány elviselhető keleti mártás, akad finom csoki és kávé, a kenyérért viszont csak egy helyen vagyok hajlandó pénzt adni. A délutánt a számítógép előtt töltöm, állásajánlatok ügyében telefonálgatok. Este hat felé csapódik az ajtó, Emőke érkezik.

– Mi van, Emő, hazazavartak?

– Marha éhes vagyok, van még hal?

– Van.

Beülök hozzá a konyhába beszélgetni, elmondja, mi volt a ruhaboltban, ahol persze semmi nem volt ma sem. Nem is értjük, minek ide egy ilyen ruhabolt, egy apró ruhabutik, amikor mindenki a szomszéd utca elején levő háromemeletes áruházban vásárol, fillérékért. Olyan olcsó, hogy felpróbálni sem érdemes. Hazaviszed, ami kell, aztán ha nem ül a méret, jó lesz a macska alá, vagy majd behíazol. Olcsó a textil, mint a levegő, és bizony jó ruhák vannak. Mi meg tényleg nem férünk el, úgyhogy bevezettünk egy szabályt: ha valami újat veszünk, egy régit kidobunk. Nemhogy többé-kevésbé, de semennyire sem működik, bár még csak egy hónapja kezdtük. Nem tűnik soknak, de ha azt vesszük, hogy két hónapja vagyunk itt, akkor a városban tartózkodásunknak a fele. A városról, ha már itt tartunk,

ugyanazt gondoljuk, mint a butikról. Nem értjük, kinek juthatott eszébe, hogy kisvárost építsen, éppen ide, miközben néhány kilométerre innen van egy nagy. A semminek nem-hogy a közepén, hanem a legszélén, ahonnan már lezuhanni sem lehet, mert nincs hová.

– Jól látom, hogy megint ott a jégmadár? – kérdezi egy hűtőajtó-csapódás után Emő.

Elhúzom a függönyt az én felelem, és tényleg ismét ül valami az antennán, ráadásul tényleg hasonlít a reggeli madárhoz.

– Szerintem ez ugyanaz, megint visszarepült ide.

– Vagy el sem repült azóta. Hol a hal? Eszek belőle én is kicsit.

– Megettem tegnap, nem vettél?

– Nem.

– Hülye.

Igen, a halak is jók a környéken, ami talán nem olyan nagy eredmény, hiszen ez még-is csak egy partvidék. Mindamellet nem vagyunk nagy halfogyasztók. Emőke ugyan hente többször eszi, én inkább csak megveszem, és közben látom, hogy viszonylag gazdag a kínálat, ez pedig megnyugtat. Ha én is sok halat ennék, ettől biztosan elégedett lennék. És ha bármikor úgy döntök, hogy sok halat fogok enni, elégedetten vághatok neki a dolgoknak, mert itt tényleg, de tényleg sok a hal. Depresszió elleni vérszertartalom a halevés kilátásba helyezése. Ha már nagyon elegendem lesz mindemből, úgy döntök, jöhetnek a halak, velük a boldogság. Aki halakkal tölti életét, nem panaszkodik. Minket meg elkap egyszer a depresszió, ha tényleg nem lesz semmi munka. Szervi elváltozásaim vannak már a sok telefonbeszélgetéstől, amelyek során ugyanazokat a szavakat ismételtetjük. A hirdetések olvasgatásától, amelyekben szintén ugyanazok a mondatok szerepelnek. Küldjek életrajzot, mindenhol ezt mondják. Mit tudtok meg belőle, faszt? – kérdezem, miután erőltetett vidámsággal elbúcsúzó, és lerakom a telefont. A lányoknak sem könnyebb, de őket legalább felveszik takarítani. Mert ha egy lány nem ért semmihez, takarítani talán csak képes, ha már eljött ideig, gondolhatja a unatkozó humánerőforrás-szakember az íróasztal mögött. Vagy legalább meg lehet baszni, ha úgy alakul. Mert takarítani mindenhol kell. Ahogy baszni is.

Fél négykor izzadva ébredem, bőrömrre tapad a paplan. Kimegyek a konyhába inni, elhúzom a függönyt, szemben hány ablak világít, tud-e aludni a lakosság. Minden ablak sötét, kivéve persze a szakadt fehér rolós a narancssárga ház jobb oldalán. Az aszfalt és a házak betonja visszasugározza a hőt, még szürkületben is látni lehet, ahogyan rezegnek a levegőmolekulák, egyenletesen közeledve tulajdon forráspontjukhoz. Teljesen véletlenül veszem észre, hogy az antennarúdon megint ül egy madár. A lámpák fénye olyan magasra már csak a fényszennyezés kötélhágcsóin kapaszkodik fel, de a tárgyak kontúrjai így is kivehetők. Ott ül egy majdnem ugyan olyan tömzsi, hosszú csőrű madár, ugyanabba az irányba fordulva. Itt lakik ez, vagy mi? Reggel újságolom Emőnek a fejleményeket. Azzal válaszol, hogy ne hívjam Emőnek, mert most épp nem tetszik neki.

– De hisz ha az Erikákat becézhetik Erinek, az Ildikókat Ildinek, a Mónikákat Móninak, az Emőke miért nem lehet Emő?

– Azért, mert olyan, mint ha azt mondanád, hogy emlő. Arról pedig mindenkinek az emlősök jutnak eszébe.

– Hiszen az ember is emlős.

– Hiszen akkor se hívjál Emőnek, légy szíves.

– Na, oké, de a madárról mi a véleményed? Nézzél ki, ott van most is.

– Tényleg. És ugyanúgy ül megint. Biztosan figyel valamit.

Bevásárlás után vettem egy távcsövet, egy kis madárleső 8×21-est. Elhúzom a függönyt, kihajolok az ablakon. Sárgás-kékes tollazata jól látszik. Tényleg egy jégmadár. Hasa, mint a hulló avar, háta, mint a csillogó víztükör. A szeme nyitva, a csőre szinte kulcsra zárva, mint egy kiszolgált fekete szabóolló, mered a tájba. Testtartása hosszantartóan szilárd. Odamumifikálódott. Vagy alussza a maga kis amerikai ál-

mát. Vagy beépített számítógépes kamera van a fejébe szerelve. Azzal figyelik a környéket a hatóságok. Hiszen ahhoz elég lenne egy apró műanyag dobozkat akasztani a csőre, senki nem kérdezné, mi lehet az. A jégmadár viszont feltűnő, főleg itt, ahol nincsenek jégmadarak. És nem a sivatag miatt, hanem mert a jégmadár az egész amerikai kontinensről hiányzik. Azóta minden nap nézzük, és állandóan ott van. Ilyen nem létezhet, hogy egy madár ennyit üljön mozdulatlanul. Nem műmadárról van szó, mert a távcsővel jól látszik, ahogy a tollait néha borzolja a szél. Talán kitömött.

Emőkével sokszor csak úgy ülünk és nézzük, les-sük, figyeljük, mert ki tudja, talán épp a következő pillanatban rúgja el magát a rúdtól, hogy veszélyes zuhanással kihúzzon a víz tükörlapja alól egy boldog halivadékot. Veszélyes zuhanással, mégis olyan lazán, mint ahogy a vietnami árus rántja ki egy csuklómozdulattal a pult alól a nejlonzacskót, amibe a megvásárolt filléres alsóneműt hazavisszük. Függőleges pontossággal, amilyennel kihúzzuk az evőeszközt a menzán a többi közül. Nézzük a madarat ebédnél, figyeljük vacsora közben. Éjszakai pisilés-vízivás alkalmával, és a reggeli pakolásnál. Már nem tudok benyúlni a hűtőbe anélkül, hogy oda ne fordítsam a fejem. Ott van, még mindig ott van, nyugtázom a garatomban egy hümmögéssel. Bámuljuk strandpapucsban, bámuljuk kockás ingben, alsónadrágban és fürdőköpenyben, alvotrikóban és meztelenül. Kék farmerben és fehér blúzban is bámuljuk, állva, támaszkodva és kihúzott háttal ülve, hogy ne ferdüljön a gerinc. Talán elkapjuk a pillanatot, amikor gondol egyet és nekiindul. Vagy csak ásításra nyitja fekete, ollószerű csőrét. Vagy megaradva rárabol egy munkáskezek cipelte tükörlapra, amiben felülről nézve az ég kékje tükröződik. Tudja, hogy nincs benne boldog halivadék, mégis megkockáztat egy merítést, a két munkás pedig inkább oldalra vetődik, mert mindenki hallott már a tükörré raboló jégmadarakról. A lap ilyenkor porszilánkokra törik, a jégmadár pedig a talajba csapódás előtt elkezd verdesni a szárnyaival, hogy a lefelé szálló tükörporban lassan felemelkedjen. Hasa, mint a hulló avar, háta, mint a csillogó víztükör. A két rakodómunkás kiértékeli az eseményt, majd miután hazamentek, megfürödtek, megborotváltak, a másnapra összehívott sajtótájékoztatón bejelentik, hogy megalapítják a Tükörporban Repülő Jégmadár Követőinek Egyházát. De minket Emőkével nem ez érdekel, mi csak a madarat nézzük. Szorongunk, hogy elmulasztjuk a nagy pillanatot. Ha észrevétlenül elillanna, talán elpazarolt időnek éreznénk a bámulással töltött órákat. Olyan ez, mint amikor a lottónyemény az egekbe szökik, és már azok sem bírják ki, hogy ne adjanak fel szelvényt, akiket soha nem érdekelt a szerencsejáték.

Valaki egy szeles áprilisi napon kimászott a közeli ablakból, és felerősített az antennacsőre egy kitömött jégmadarat. Odakötözte dróttal a lábát, hogy ne mozdítsa el a szél. Ami hülyeség, mert egy dróttal odakötözött madár nem maradhatna sokáig a rúdon, legfeljebb lógva, ugyanis már nem lehet rákényszeríteni, hogy kapaszkodjon a lábaival, így ha a drót meg is tartja, akkor is ledől. Egyetlenegy esetben lehetne kivetelezni ezt a mutatványt, ha a madarat a vízszintes antennacsőre erősített, nagyjából tíz centiméteres, függőleges vaspálcára szúrnánk. Akkor ott maradna, ugyanakkor tartásából nyilvánvalóan veszítene. Megfigyelés közben pedig felfigyelnénk arra, hogy a madár tartásában van valami természetellenes. Mint aki karót nyelt, úgy nézne ki az a madár, méghozzá pontosan azért, mert felszúrták egy vaspálcára, hogy el ne mozduljon.

Egy hétig nem történt semmi, úgyhogy beláttuk: legjobb lesz, ha elkezdünk félni. Mert az mégsem lehet normális, hogy napokig ül egy csövön egy madár, és nem megy sehova. Oda kell menni, és le kell szedni, jelentem ki reggel Emőnek. Becsöngetek valamelyik lakóhoz, megbeszélem vele, hogy zavar a madár, engedjen fel a tetőre. Testközelből talán meg tudjuk oldani a helyzetet. Vagy rájövünk valamire. Vagy elrepül. Vagy leverem egy bottal, mint a diót. Nem fog kijönni senki, mondja Emőke. Nem fognak szóba állni veled, és nem fognak felengedni a tetőre. Nem fognak felengedni a tetőre. Nem fognak, mert nem fognak. Én azért becsöngettem a sárga házba, elsőként Russellékhez,

akik nem vették a kaputelefont. A Hill családhoz is becsöngettem, meg Southwickékhez is, legalább annyit mondjanak, hogy hagyjam békén a madarukat meg az antennájukat, mert ők nagyon jól tudják, miért néz ki ez az egész most úgy, ahogy kinéz. De mivel magánterület van, meg demokrácia, meg Bill of Rights, meg Bill Clinton, meg Thomas Jefferson, meg Massey Ferguson, ezért tartsam tiszteletben a döntésüket, és keressek valami mást, amin aggodalmaskodhatok a barátnőmmel. De ők sem hajoltak ki az ablakon. Volt még vagy öt név a csengősoron, Kelly és Green azok közül, amelyeket el tudtam olvasni. Hozzájuk inkább nem csöngettem be. Úgy egészében rosszul kezdtem érezni magam. Nem jó, hogy én most itt vagyok, ez jutott eszembe. Emő persze előre megmondta. Nem hittem neki, idejöttem feleslegesen. Időt pazaroltam, makacs önfejűséget tanúsítottam, ugyanakkor fáradságot nem kímélve megpróbáltam lerángatni a vizes lepedőt a titokról.

Muszáj beszélnem valakivel erről a madárról, talán leszólitok egy járókelőt. A helyiek biztosan többet tudnak erről az egészről. El is kezdtem keresni a megfelelő utcácskát, ahonnan a kiszemelt illetőnek a jelenséget megmutathatom. De nem találtam meg, mert az utcáról egyáltalán nem látszik az antenna. Valamilyik háztömb mindig eltakarja. Nem tudom megmutatni nekik. A lakásba mégsem fogok senkit hívni, mert azt fogja hinni, hogy ki akarom metélni a belső szerveit. Inkább csak ülök, várom, hogy Emő becsapja az ajtót, és elmondja, mi volt a boltban. Hátam a szék karjának támasztva, lábaim a radiátoron, kortyolom a tejeskávét, szívom a cigit. Szemen a távcső, a kis tömzsi, narancssárga-kék színű madár pedig továbbra is ül az antenapálcán behúzott nyakkal, ollószerű csőrrel mered a tájba, a tollát pedig időnként megborzolja a szél. Hasa mint a hulló avar, feje és háta csillogó víztükör. Nem vagyok képes rászánni magam, hogy az állásajánlatokkal foglalkozzam. Igazából már beszélni sem szeretnék erről senkivel. Hatkor megjön Emő, mellém húzza a széket, lába a radiátorra, ketten nézzük a madarat, hisz ketten minden könnyebb. A madár szeme nyitva, tisztán látszik a távcsőben, amikor a fáradtan visszanéző nap sugarai még egyszer megvilágítják. Próbálok kiolvasni a tekintetéből, mire gondolhat. Talán arra, hogy „...megint kevés a hal, nincs értelme röpködni a tenger fölött.” Vagy azt, hogy „... mindenki szopja be, tövig.”

Otthon töltött időnk jelentős része továbbra is a madár megfigyelésével telik. ■ ■ ■

■ **Veres István** (1984): Kéménden született, jelenleg Pozsonyban él. Könyvei a Kalligramnál: *Galvánelemek és akkumulátorok* (2011), *Dandaranda – Szerelem, biztonság, kutyák* (2013).